

OBERTURA DEL CAMPUS UNIVERSITARI IGUALADA-UDL

04.10.2018

Honorable Senyora Consellera, Excel·lentíssim Senyor President de la Diputació de Barcelona —Alcalde d'Igualada—, comunitat universitària, autoritats, senyores i senyors, amics i amigues,

Estic segur que vostès poden intuir el dia d'enorme felicitat que representa per a aquest rector la celebració d'aquest acte acadèmic. Com molts de vostès saben, tinc l'enorme fortuna d'exercir des de fa quatre dècades l'ofici d'historiador, i per això espero tenir alguna credibilitat quan els afirmo que som davant una jornada que serà qualificada de data històrica per la seva transcendència.

És un dia històric per a Igualada perquè qualsevol ciutat que conté en el seu si estudis universitari rep una dosi de vitalitat extraordinària. Les universitats, en ciutats com Igualada, en canvien la morfologia urbana, en vitalitzen el creixement econòmic, ajuden a transformar-ne la societat, en dinamitzen la vida cultural, augmenten la seva influència en el seu entorn geogràfic, atorguen una major densitat identitària als seus ciutadans i les col·loquen al mapa del seu país amb més força i protagonisme. Estic convençut que amb el pas dels anys, si tots fem les coses bé i amb recursos suficients, totes aquestes qualitats que ja s'han vist en tantes ciutats europees, espanyoles i catalanes seran també una realitat en el cas d'Igualada.

És igualment un dia històric per a la Universitat de Lleida, perquè demostra la seva vitalitat com a institució, demostra l'ambició de servir el seu territori més proper però també la seva vocació de ser útil per al conjunt del país fent el mateix en altres llocs de Catalunya, com així ho hem demostrat tenint en funcionament un centre a la mateixa ciutat de Barcelona. L'actual rectorat de la Universitat de Lleida defensa un lema central que diu així: "Arrelada al territori i amb la mirada al món". D'ara endavant, per a nosaltres la ciutat d'Igualada es converteix en la nostra companya de viatge en aquest apassionant projecte universitari. Igualada es converteix en aquella part de Catalunya en la qual posarem les nostres millors capacitats acadèmiques perquè la vida universitària serveixi per augmentar la qualitat de vida dels igualadins. Avui la Universitat de Lleida se sent més potent, amb més confiança en si mateixa, més servidora del país, i se sent també part responsable del destí d'aquesta ciutat.

Sens dubte que és un dia històric per a Igualada i per a la Universitat de Lleida. Però no només per a elles. Permetin-me que abusi de l'entusiasme i els digui que és també un dia històric per al sistema universitari de Catalunya i, per tant, per a tot Catalunya.

Quan jo començava la meva marxa universitària, hi havia una polèmica que se centrava en la quantitat i la ubicació de les universitats. Hi havia un corrent d'opinió que, legítimament, pensava que si es creaven moltes universitats i a més es feia en ciutats on no hi havia cap tradició, això seria un desastre, atès que es podia donar el perill de crear el que els reformistes il·lustrats del segle XVIII anomenaven universitats "silvestres", és a dir, institucions en les quals la qualitat acadèmica resultaria una quimera. Recordo que algú, llavors, em va dir: "En aquestes universitats hi faran classes el fill de l'alcalde i el del notari".

Avui sabem que això no ha passat. No sobren universitats. Aquest és un dels tòpics que es repeteixen sense parar i que sembla que són imbatibles pels rigorosos estudis comparatius que s'han fet amb altres nacions europees. Ni sobren universitats a Espanya ni sobren universitats a Catalunya. Gràcies a les estadístiques comparatives, sabem que és una fal·làcia afirmar que tenim massa universitats. Per ràtio d'habitants, en disposem de bastantes menys que Gran Bretanya, Alemanya o els Estats Units, per exemple. I avui sabem també que teníem raó els qui defensàvem que el cànon d'Alemanya, Anglaterra, França o Itàlia, on s'havia creat històricament una xarxa d'universitats per tot el territori nacional, era un model d'èxit amb possibilitats de ser aplicat al nostre país. I per fortuna així ha estat.

El que cal tenir són bones universitats, ben dotades i encaminades a servir el progrés social. A Catalunya, diguem-ho amb orgull, tenim el millor sistema universitari d'Espanya, un dels millors de la Mediterrània i un sistema homologable a la majoria dels països continentals. En els últims quaranta anys hem estat capaços de crear el millor sistema universitari de tota la història catalana. En l'anàlisi realitzada pel rànquing de Xangai sobre 54 matèries diferents de 4.000 universitats, les catalanes són les més potents d'Espanya; en aquesta classificació d'excel·lència hi apareixen 145 de les nostres titulacions. I, de passada, cal dir que en molts casos oferim rendiments més bons que altres sistemes universitaris que reben bastants més recursos que el nostre, especialment en els darrers i llarguíssims vuit anys. No creuen vostès que és per sentir-se'n orgullós i per redoblar els nostres esforços amb l'objectiu de ser cada dia més ben considerats internacionalment?

És veritat que no tenim una universitat entre les cent primeres, però tenim totes les públiques entre el 6% mundial que es considera de major qualitat. I per a aquest veterà rector la pregunta bàsica és: què vol una família catalana quan envia els seus fills a la universitat? Doncs jo crec que la resposta universal és que puguin matricular-se realment en una universitat la qualitat de la qual sigui homologable a la qualitat de les de la major part d'Europa, i que això reverteixi en la possibilitat de trobar una ocupació tan qualificada com sigui possible i al més aviat possible. L'important no és tenir una Harvard i que el teu fill no pugui anar-hi per raons econòmiques; l'important és tenir un sistema amb una qualitat mitjana que assegurï als nostres estudiants poder arribar a una universitat homologable mundialment. Un jove universitari català té un 20% més de possibilitats d'arribar a una universitat de qualitat que un nord-americà. De què li serviria, a la societat catalana, tenir una universitat com a primera de la classe si les altres estiguessin a l'última fila? Doncs de res. O potser només per a un orgull patriòtic incomprensible.

Si han tingut vostès l'amabilitat i la paciència d'escoltar-me, veuran que parlo contínuament de sistema i no d'una mera suma conjuntiva d'universitats. Per això m'han sentit afirmar en més d'una ocasió que el que més importa és la qualitat del conjunt del sistema universitari català, sense perjudici que algunes de les nostres universitats puguin aconseguir un reconeixement internacional superior. Això vol dir que des de la Universitat de Lleida tenim molt clar que el millor servei per al país implica que no trobem a Catalunya universitats de primera o de segona. Unes poden ser més grans i altres més petites en les seves dimensions, unes millors que unes altres en algunes qüestions, però totes han de tenir una bona qualitat institucional i possibilitats per aconseguir la mateixa excel·lència acadèmica. I per a això hem de col·laborar molt més entre nosaltres i veure l'èxit de qualsevol universitat catalana com un èxit propi, que redunda en la bona fama del nostre país.

Però, Honorable Senyora Consellera, avui també és un dia històric per a Catalunya. M'és fàcil imaginar que en aquesta afirmació algú pugui pensar que hi ha una mica d'exageració per part del rector. Però històric és aquell esdeveniment, no només polític, que acaba transformant realment la vida dels ciutadans a llarg termini. Si Catalunya desitja tenir futur com a país haurà d'assegurar sempre l'existència de dos equilibris que són els que configuren la cohesió nacional: l'equilibri territorial i l'equilibri social. Mirin altres llocs del món i contemplaran que

existeixen regions i països on la inexistència d'aquests equilibris suposa una enorme fractura civil.

És ben cert que s'han fet moltes coses en les tres últimes dècades. És igualment veritat que les polítiques de la Generalitat i, sobretot, dels ajuntaments democràtics han minorat la distància entre el litoral i l'interior català. Però, Senyora Consellera, queda encara bastant per fer. La concepció de la política catalana és, amb massa freqüència, *barcinocèntrica*. Ho ha estat durant bona part de la nostra història i no veig que ara vagi a menys, sinó més aviat al contrari. Vull que se m'entengui bé. Els èxits de Barcelona han de ser sempre els nostres èxits. És la nostra capital històrica i la nostra capital dinamitzadora. Però precisament per ser la nostra capital, Barcelona té l'obligació de veure els èxits d'Igualada o de Lleida com els seus propis èxits.

Per aconseguir aquests dos equilibris essencials, les universitats catalanes tenen i han de tenir un paper transcendental. Elles permeten un major desenvolupament harmònic del país, tant en l'àmbit territorial com en el social: en el social, perquè ajuden a la promoció personal i professional dels individus a través de possibilitar-los l'accés a l'ensenyament superior sense que les qüestions econòmiques o familiars ho impedeixin; en el territorial, perquè permeten inserir en tota la geografia catalana milers de diplomats que contribueixen decisivament al creixement econòmic de les nostres comarques i a una major densitat social i cultural d'aquestes.

No sé si vostès han vist la pel·lícula *Que bonic que és viure*, dirigida per Fran Capra i protagonitzada per James Stewart el 1945. Jo la veig cada any i cada any m'emociono de manera inevitable. Doncs bé, en la pel·lícula hi ha una escena essencial en la qual George Bailey (o sigui, James Stewart) és en un pont, a punt de suïcidar-se, la nit de Nadal, perquè pensa que la seva vida no té sentit, atès que sempre ha hagut de renunciar als seus propis somnis pel seu gran sentit de la responsabilitat i el seu gran altruisme cap als seus conciutadans. Llavors se li apareix l'àngel de la guarda Clarence i li fa un recorregut pel seu poble per mostrar-li quin hauria estat el seu destí en el cas que George no hagués existit. El poble és un veritable desastre i ja no es diu Bedford, sinó Pottersville, en honor al tirà que el domina amb les seves cases de joc i els seus prostíbuls.

S'imaginem vostès com serien ciutats com Girona, Tarragona, Reus, Vic o Lleida sense les seves universitats? Doncs poden imaginar-se en positiu com serà Igualada d'aquí a unes

desenes d'anys: una ciutat més florent i més orgullosa de si mateixa. Això sí, caldrà dotar el projecte del Campus Igualada-UdL dels recursos necessaris perquè les esperances no esdevinguin frustracions, i que no hàgim d'afirmar que a les universitats se'ns demana que siguem factors decisius del desenvolupament nacional mentre se'ns atorguen pressupostos precaris que impedeixen complir aquesta fita transcendental.

Honorable Senyora Consellera, Il·lustríssim Senyor Alcalde, comunitat universitària, senyores i senyors, avui és un dia històric en el qual tots hem de sentir-nos feliços i esperançats. I particularment el rector vol aprofitar-ho per fer alguns reconeixements públics i donar les gràcies a tots els que han fet possible el Campus Universitari d'Igualada de la Universitat de Lleida. Primer vull agrair l'esforç enorme de les persones que han anat fabricant aquest projecte, amb gran paciència i intel·ligència, sabent esquivar els obstacles tècnics, acadèmics i humans que anaven sorgint.

Per part de la Universitat de Lleida, cal i és just recordar que aquest projecte que avui veiem fet realitat va començar quan Ramon Roca presidia el Consell Social de la Universitat de Lleida. Moltes gràcies, Ramon, per haver posat la teva habitual intel·ligència i el teu entusiasme al servei d'una causa que, com tu mateix has confessat alguna vegada, vivies com a pròpia per les teves vinculacions personals amb la ciutat. Un entusiasme que ha mantingut l'actual president, Delfí Robinat, el qual, des de l'inici del seu mandat, va continuar donant suport decididament al nostre nou campus.

També és necessari i pertinent agrair públicament la tasca dels membres del meu equip, especialment de Paco García, Josep Maria Sentís, Carles Capdevila, Jesús Avilla i Neus Vila, que han cregut en el projecte des del primer moment, com bé han demostrat al llarg d'innombrables reunions destinades a pensar-ne el contingut i les estratègies necessàries per evitar totes les dificultats. També als degans Joan Blanco i Rosa Soler i al director, Francesc Giné, que han sabut veure la magnitud històrica del Campus i convèncer els seus companys d'acadèmia perquè el projecte pogués començar a caminar, encara que no sempre amb els recursos necessaris disponibles.

Igualment vull agrair als responsables del CETI i de l'Escola Industrial d'Igualada, Lluís Oller i Anna Bacardit, els seus esforços en aquests darrers mesos complexos. I els demano que facin extensiu aquest agraïment a tot el professorat i el PAS de l'Escola, perquè han entès que, més

enllà de les incerteses lògiques, som davant d'un projecte acadèmic col·lectiu de futur, en el qual ningú no sobra, i en el qual comptem amb tothom per generar noves oportunitats acadèmiques i de recerca. Finalment, vull agrair als rectors de la Universitat Politècnica de Barcelona Enric Fossas i Francesc Torres la seva comprensió i generositat en el complicat camí que s'ha hagut de recórrer per arribar fins a aquest moment.

Voldria també reconèixer públicament que, des del primer moment, el Govern de la Generalitat, i molt especialment la Secretaria d'Universitats, va comprendre la bondat de la proposta; n'hem sentit sempre el suport, en el llarg procés de realització. Per això em complau donar les gràcies al secretari d'Universitats, Arcadi Navarro, i, sobretot, a Josep Pallarès i a Josep Ribas, que són els qui més directament han fet possible que el projecte pogués encaixar en el sistema universitari català. Moltes gràcies a tots tres.

Ara bé, sense l'Ajuntament d'Igualada res no hauria estat possible. Primer, perquè tota la corporació municipal d'Igualada ha donat suport sempre al naixement del Campus. Segon, perquè l'anterior tinenta d'alcalde, Àngels Chacón, ha estat una formidable companya de viatge que sempre ha sabut compaginar els interessos de la seva estimada ciutat amb la lògica universitària, sovint molt complicada per als més profans. Però, sobretot, si el Campus té un protagonista destacat és l'alcalde d'Igualada, Marc Castells. Ha estat una veritable "gota xinesa" que ens ha impedit defallir, a tots els que estàvem embarcats en la constitució del Campus. Benvolgut alcalde, com ens vam dir un dia conspirant a la cafeteria La Farga, a Barcelona: els somnis poden complir-se quan totes les institucions remen en una mateixa direcció en benefici de tots els ciutadans. I crec que és just reconèixer que la peça clau de la travessia ha estat l'alcalde Marc Castells.

Finalment, em consta que la Presidència de la Generalitat també ha tingut una gran part de responsabilitat en el fet que aquest campus igualadí pogués començar la seva existència institucional. Des d'aquesta tribuna em permeto dir-li, al Molt Honorable Senyor President, que ha d'estar plenament segur que s'ha pres una decisió encertada, que beneficiarà Igualada i tot el país. I que tingui també la seguretat que la Universitat de Lleida, acompanyada pel Govern de la Generalitat i per l'Ajuntament d'Igualada, posarà tot el seu talent i el seu esforç perquè el dia de demà tots ens sentim orgullosos d'haver participat en la creació del Campus Universitari d'Igualada de la Universitat de Lleida. Per aconseguir-ho, em permeto convocar tots els igualadins perquè ens ajudin en aquesta tasca, difícil però transcendent, que millorarà la seva

ciutat, la seva qualitat de vida i tot el país. Del seu entusiasme i del seu compromís en dependrà també que el Campus sigui un motiu de satisfacció i d'orgull per a tots nosaltres en el futur

Moltíssimes gràcies, moltíssimes felicitats a tots i llarga vida al Campus Universitari d'Igualada de la Universitat de Lleida. Declaro inaugurat el curs acadèmic 2018-2019.